

АВТОРСКА СПРАВКА

за

приносния характер на трудовете, представени за участие в конкурс за доцент по научно направление 3.7 Администрация и управление

от

гл.ас. д-р Годор Яльмов

За участие в конкурса за доцент представям 47 публикации, в приблизителен общ обем в страници по БДС около 2628 страници, като разпределението по вид публикация е както следва:

- **Монографии** – 11 броя, в общ обем около 1832 страници (по БДС). Всички монографии са колективни и са разработени в колективи от по 2 до 9 автора, включително един съавтор от чужбина (Македония). Издадени са от Македонски център за международно сътрудничество (2 бр.), Център за изследване на демокрацията (6 бр.) и Фондация “Приложни изследвания и комуникации” (3 бр). В две от монографиите съм само редактор, в три съм редактор и съавтор, а в другите 6 съм съавтор. Приравненият брой общи страници спрямо авторското участие във всяка монография е 612 стр. (по БДС). Монографиите са със следните номера по списъка: [6, 7, 10, 11, 21, 22, 23, 24, 36, 37, 42]
- **Студии** – 5 броя, в общ обем 292 стр. (по БДС). От тях една е самостоятелна и е публикувана в книга, която е замислена като Учебно помагало. Три от студиите са публикувани в чужбина (Гърция) и са резултат от работа по изследователски проект, финансиран от Европейската комисия. Две от тях са посветени изцяло на Румъния, а третата е на България. Приравненият брой общи страници спрямо авторското участие във всяка студия е 124 стр. (по БДС). Студиите са със следните номера в списъка: [18, 19, 20, 44, 45].
- **Статии** – 30 броя, в общ обем 504 стр. (по БДС). От тях 8 са публикувани в чужбина и 22 в България. От тях 19 са самостоятелни и 11 в съавторство с един или двама други изследователи. В категорията статии са поставени статии в индексирани списания, статии в годишници или глави от книги, сборници и т.н. Приравненият брой общи страници спрямо авторското участие във всяка статия е 358 стр. (по БДС). Статиите в чужбина са с номера [4, 5, 12, 25, 27, 28, 46, 47], а в България с номера [2, 3, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 43].
- **Учебно помагало** – 1 брой, самостоятелно. Учебното помагало е 189 стр. (по БДС) и е предназначено за студентите от 4 курс в Стопански факултет, слушащи курса “е-бизнес”. В списъка това е [1].

Съгласно Допълнителните изисквания за заемане на академична длъжност “доцент” в Стопански факултет съм представил:

- списък на 6 доклада, изнесени (но непубликувани като статии) на международни конференции (Белгия, Виетнам, Лаос, Македония, Унгария, Финландия), които са само част от участията ми в

конференции по покана, но отразяват широкия географски периметър на моите участия, тематичното многообразие (Информационни и комуникационни технологии, скрита икономика, корупция, дигитализация и геймификация на образованието), а освен това някои от докладите са получили цитиране.

- Списък на 16 участия в проекти, в 4 от които съм бил ръководител на проекта. Общо 8 са били международни, като съм бил ръководител на 2 международни проекта. Отново, като в случая с докладите, съм предоставил само малка част от проектните ми участия, които имат най-голяма връзка с обявеният конкурс и по-специално уточнението в скобите – управление, е-бизнес и организационни мрежи. Бил съм ръководител на международна мрежа от бизнес инкубатори и технологични паркове в Източна Европа и Централна Азия (ЕСAbit) и на два проекта с финансиране от Програмата “Информация за развитие” на Световната Банка, които са имали за цел да развият мрежата, сътрудничеството между различните организации и интернационализация на конкретни фирми. Една голяма част от фирмите бяха в областта на е-бизнеса. Други проекти бяха директно свързани с някои от представените публикации и демонстрират моята включеност в широки научни мрежи по определени проблеми (корупция, геймификация) и в момента, не само в миналото (ИКТ и форсайт).

Научните ми търсения в представените публикации обхващат широк периметър на тематични и проблемни области, които с известна доза условност мога да разделя на следните групи:

- **Е-бизнес** (използване на нови ИКТ в предприятията и обществото, трансформиране на организациите и пазарите чрез новите ИКТ, онлайн бизнес и е-търговия). Условно тук слагам следните публикации: [1, 8, 9, 13, 14, 16, 17, 29, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 42].
- **Организационни мрежи** (управление на мрежи от организации, клъстери, бизнес асоциации, изследване на различни мрежи и влияние на участието в мрежи върху поведението и представянето на организациите, анализ на мрежи чрез специализирани големи данни и софтуер, мрежи на собственост). Условно тук слагам публикации с номера: [4, 12, 15, 28, 46].
- **Управление** (най-общо проблеми на социалното управление, управление на системите за финансиране и подкрепа на иновации и научни изследвания, рискове в управлението, финансиране чрез борсата). Условно тук слагам публикации с номера: [2, 18, 19, 20, 25, 27, 43].
- **Гражданско общество** (проблеми на управлението и развитието на организациите с нестопанска цел, социално предприемачество). Условно тук слагам публикации с номера: [10, 11, 23, 24].

- **Добро управление, антикорупционни практики и скрита икономика** (проблеми на корпоративното управление, оценка на скритата икономика, корупция и организирана престъпност). Условно тук слагам публикации с номера: [5, 6, 7, 21, 22, 45, 47].
- **Методика на преподаването** (проблеми на организиране на семинарни занятия, използване на ИКТ за обучение, геймификация във висшето и средното образование). Условно тук слагам публикации с номера: [3, 26].
- **Иновации** (измерване на иновациите, анализ на факторите, които влияят върху иновативността на фирмено равнище). Условно тук слагам публикации с номера: [30, 32, 35, 41, 44].

Навсякъде тази класификация е условна, тъй като повечето от публикациите ми са интердисциплинарни или са на границата на различни области, използват разнообразен методологически инструментариум и т.н. Така например, публикации [8, 9, 13, 14, 16, 17, 29, 31, 33, 34], класифицирани в е-бизнес, спокойно могат да се разглеждат и като частично касаещи проблематиката, свързана с иновациите, не само защото са част от годишния доклад Иновации.БГ, но и защото се извеждат различни важни зависимости между иновативността и използването на конкретни е-бизнес приложения [33, стр.96] или специфично се разглеждат тенденциите в научно-изследователската, развойна и иновативна дейност в ИКТ сектора [13]. Публикацията [29] представя един от най-ранните изводи в българската икономическа литература за влиянието на производствените мрежи (вертикални и хоризонтални) върху използването на конкретни е-бизнес технологии, и в този смисъл би могла да се отнесе и към категорията публикации, посветени на организационните мрежи. Публикацията [3], която разглежда пример на геймификация на преподаването и ученето в средното училище, се използва в часовете по е-бизнес като възможност за създаване на продукт-игра и търсене на стратегии за монетизация на играта. Публикация [12], класифицирана в групата публикации, посветени на организационните мрежи, тъй като изследва влиянието на мрежите, в които участват мениджърите и собствениците върху поведението на фирмата, може да се отнесе и към класа “добро управление, антикорупционни практики и скрита икономика”, тъй като изследва даването на подкупи и укриването на определена икономическа дейност от държавните органи.

Най-общо мога да се самоопределя като конструктивист и последовател на школата на проф. Бънкова в Стопански факултет. При този подход основната цел на изследвателя е да конструира системни ориентири, чрез които да изгради адекватна представа как изследователите преди него, институциите и въвличените в управлението са “доизградили” обективната реалност, да “влезе” в тази реалност и като антрополог да я изследва, отчитайки въздействието си върху системата. В този смисъл публикациите и проектната дейност се допълват и взаимно обогатяват, защото проектите често дават възможността да участваш в един “естествен експеримент”, да проектираш изследователски подходи и методологии, които без тях не биха били възможни.

Първата група приноси, която искам да открия в работите си, е свързан с **конструирането на методологии и провеждането на емпирични изследвания** (с тяхна помощ), които усъвършенстват наличното или създават

ново знание, основано на по-точно измерване на определени характеристики на потребителско или фирмено поведение:

- Разработена и тествана методика за алтернативно (на класическите теренни емпирични социологически проучвания – анкети лице в лице и телефонни проучвания) изследване на характеристиките на онлайн присъствието и предлагането на онлайн услуги от страна на фирмите. [36]. Тя е по-евтина и по-точна от класическите методики, ако характеристиките, които трябва да се оценяват, са обективно-видими и оценяеми, а не се разчита само на оценка “отвътре” на предприятието. Става дума за наличие на уеб-сайт, възможност за онлайн поръчка, онлайн плащане, онлайн реклами (по време на банерните реклами), кумулативна оценка на качеството на сайта през онлайн услуги и т.н. Този подход по-късно беше използван и при други изследвания [18,19,20] - за анализ на влиянието на националните и международни програми и инициативи за подкрепа на иновациите върху сътрудничество между бизнес и академия и извършването на НИРД от малки и средни предприятия, като част от информацията вместо от фирмите и университетите се вземаше от уеб-страниците на търговския регистър (за икономически данни), Европейската комисия (за международни проекти) и съответните министерства (за национални проекти). При дълбочинните интервюта в [18] се оказа, че в повечето фирми мениджърите нямаха ясна представа за проектите, които се реализират във фирмите им. Същата методика е използвана при дипломна работа от 2008 г. на Ани Цонева за е-общините в Хърватия под мое научно ръководство.
- Развита е методика за агрегиране на “големи данни” от различни публични регистри. Първоначално това беше направено, за да се противодейства на план на Министерството на транспорта, информационните и комуникационни технологии и съобщения да се изгражда ширококолентова инфраструктура в населени места, в които вече има частни доставчици на интернет. По-късно тя беше обогатена чрез проект “Изследване на актуалното състояние на покритието с ширококолентова инфраструктура в селските райони 2011-2012”. Същата методика е приложена в [5] за оценка на конкуренцията в областта на обществени поръчки за строителство, чрез анализ на организационни мрежи (мрежи на собственост) на спечелилите обществени поръчки в областта на строителството и данни за процедурите за обществени поръчки от европейската база данни TED. През 2015 г. същата методика беше в основата на разработване на уникална дипломна работа от Деница Георгиева на тема “Приложение на географските информационни системи в анализа на външната среда (на примера на планирането на предоставяне на ширококолентов Интернет в България)”, под мое научно ръководство. В нея може би за пръв път в България се прилага пространствена регресия за анализиране на регионални данни за навлизането на ширококолентовия интернет на базата на множество данни, получени от интеграция на големи данни от публични регистри.

Показва се, че пространствената регресия дава по-добри обяснителни свойства от стандартните регресии.

- Разработена е методика за изследване на иновативността, включително иновационна интензивност с помощта на индекс на иновативността на фирмено равнище [30,32], който е изследван емпирично през няколко години и получава широка цитируемост в България и в чужбина.

Втората група приноси (частично свързана с първата) е свързана с “разбиването на митове” или с коригиране на официални измерители на ключови показатели, свързани с иновациите, информационното общество или икономиката като цяло. На първо място, по значимост, бих открил работата по изследователски проект за Института за перспективни технологични изследвания в Севиля, Испания (част от Европейската Комисия) върху “Изследване на тенденциите в публичните и частни инвестиции в НИРД в ИКТ секторите в България и Румъния и конкурентоспособността на техните иновационни системи в ИКТ 2008-2009 г.”, където емпирично доказахме, че данните на НСИ за НИРД в ИКТ са подценени между 3 и 10 пъти в зависимост от показателите. В същото изследване, а и в редица публикации, се застъпва тезата, че не е вярно, че липсва връзка между академията и бизнеса, но че тези връзки са неформални и съпътстващото финансиране често заобикаля научните звена. На второ място бих отбелязал въздействието си – през проекти, публикации и участия в конференции за промяната в Евростат, така че да се възприеме типичната за Източна Европа LAN интернет свързаност, която Евростат не признаваше за ширококолентова. Не на последно място бих отбелязал публикация [2], която е на основата на анализ на извадка от над 466,000 фирми. Около една четвърт от българските фирми са спечелили съществено от кризата, като или са сменили тенденцията за намаляване на оборота си преди кризата с растящ оборот след нея или са увеличили скоростта на растеж след кризата, в сравнение от преди нея. Фирмите с най-слаба година от гледна точка на оборотите през 2009 и 2010 г. са едва 14 %, а близо половината са с най-слаби години преди кризата, което контрастира с широко-разпространената нагласа, че българската икономика е сериозно негативно повлияна от световната финансова криза.

Трета група приноси са свързани с изследванията ми на гражданското общество [10, 11, 23, 24]. В тях е въведено и обосновано понятието “завладяване на гражданското общество”¹ по аналогия със “завладяната държава”. Публикацията [24] има 13 цитата, включително 5 от тях в Scopus и 4 от чужди автори. Българската версия [23] има допълнително 2 цитата, като целенасочено не са включени цитатите в публикации на издателя на публикациите (Центъра за изследване на демокрацията), дори и авторът да не е сред съавторите им. Публикациите съдържат разнообразни “новини”, които не са били публикувани по-рано – данни за икономическата активност на неправителствените организации и извеждане на основни рискове в тяхната дейност, примери на

¹ Всъщност, въведох понятието в една друга публикация – колективна монография/доклад на Центъра на изследване на демокрацията “Престъпление без наказание: противодействие на корупцията и организираната престъпност в България” (Доклад за оценка на корупцията 2009 г.), но тъй като процедурно беше сложно да представя разделителен протокол на съавторите, не съм го представил като публикация за целите на конкурса.

мрежи от организации с нестопанска цел, свързани и контролирани от “патрон” в държавната администрация, който им осигурява финансиране и т.н. Освен публикационна активност в тази сфера, описаните проекти имаха и разнообразно практическо приложение – например, беше изработен и предложен регистър на училищните настоятелства, с икономически данни, данни за заетия персонал, управителни съвети и адреси, което беше задължение на Министерство на образованието и науката, но то така и не го направи публичен. Като активист в множество организации с нестопанска цел реализирах конструктивисткия подход на вътрешно наблюдение в повече от 7 организации с нестопанска цел. Това от своя страна даваше възможност за по-богат курс по Управление на организации с нестопанска цел в Стопански факултет. В резултат и на публикационната активност, и на активизма ми в сектора, спечелих Фулбрайтова стипендия през 2013 – 2014 г. в Центъра за международно частно предприемачество във Вашингтон, САЩ.

Втората по цитируемост (ако сумираме цитиранията на 23 и 24) публикация е [46] (и при нея са събрани цитатите на трите версии – официалната статия на френски и по-рано публикуваната версия като working paper). Тя има 14 цитата, като 4 от тях са в Scopus и/или Web of Science. Статията попада в областта на корпоративното управление и изследва мрежите/взаимоотношенията между фирми и банки от гледна точка на кредитирането с оглед на корупцията. Приложен е интересен модел на неравновесие и са направени множество изводи както за поведението на банките, за фирмите и тяхното взаимодействие.

Докладите е-България [36, 37, 42] имат съответно 11, 5 и 7 цитирания в научни разработки, като тук не са включени позоваванията към доклада в държавни стратегии и планове. В тях са направени множество концептуализации на дифузията на различни технологии в сферата на телекомуникациите и компютърните технологии и мрежи, използвайки различни теории и емпирични данни (напр. адаптирана матрица на Бостънската консултантска група [37, стр.14], изведени са доминиращите мотивации за ползване на мобилен телефон за периода 1995-2005 (пак там), както и факторите за ползване на интернет в домакинствата [37, стр.36-37]. Прави се извод, че интернет клубовете (за онова време) са универсално място за достъп и делът ползвачи ги деца не зависи от етническата им принадлежност, докато ползването на интернет у дома или в училище зависи. Много други изводи, със значение за политиката, са направени и са повлияли на планирането в онзи момент (2004-2008 г.).

Сред останалите статии заслужава отбелязване [47], която е цитирана 5 пъти, но особеното е, че цитатите са в Австралия, Китай, Бразилия и Нигерия, като повечето позовавания са към теоретичните концептуализации, отколкото към примерите, дадени от българската действителност. Повечето от останалите публикации имат по един-два цитата, като не съм се опитвал да идентифицирам колко от цитатите на съответните доклади Иновации.БГ, където имам статии/глави, всъщност цитират данни от мой текст.

Сред самостоятелните ми статии бих открил [12], която има два цитата. Тя е интересна заради това, че е публикувана в едно от добрите икономически

списания, посветено на проблемите на Източна Европа, и е резултат на обсъждане на модела с един от гурутата в областта на скритата икономика проф. Е. Файге. Въпреки че той не я цитира, цитира мен като източник на данни в две негови статии. Друга статия [5], която въпреки, че все още няма независими цитати, има всички шансове да има високо въздействие, защото е публикувана в книга под редакция на проф. А. Пипиди, една от най-популярните изследователки в момента на проблемите на корупцията.

Въпреки че в България е възприета повече (поне в областта администрация и управление) практиката за самостоятелни публикации, моите предпочитания са да работя в екип от изследователи и неслучайно самостоятелните ми публикации са само 21 от 47, като при това 14 от тези 21 са част от по-големи публикации, при които е имало интензивно общуване с колеги, пишещи по другите теми, с опит за откриване на евентуални несъответствия в данните и тезите, когато се базират на различни източници на информация. Сред съавторите ми има 4 чужденци (от Германия, Гърция и Македония) и двама колеги от катедрата по Стопанско управление, като най-често в съавторство съм работил с проф. А. Бънкова (4 съвместни публикации).

Съгласно справка за публикационна и цитатна активност, изготвена от Университетска Библиотека, публикациите ми са достатъчно видими в различни бази данни, включително и в Scopus и Web of Science. Като личен архив съм предложил 85 цитирания, от които 53 в чужбина.

1. В Web of Science на THOMSON REUTERS /1950г. - 2016 г./ :

➤ **8 броя цитирания на 2 индексирани публикации; (h=1)**

2. В Scopus на ELSEVIER /1960 г. - 2016 г./ :

➤ **2 броя цитирания на 3 индексирани документа; (h=1)**

3. В ScienceDirect на ELSEVIER – 1 цитат;

4. В Ebrary – 1 цитат;

5. В Central and Eastern European Online Library /CEEOL / - 13 цитата;

6. В CitEc: Citations in Economics – 2 цитата;

7. В IDEAS - 4 цитата;

Индексирани публикации са открити:

1. В Националната библиография на Република България – 29

публикации: 11 книги, 17 статии и дисертация;

2. В Central and Eastern European Online Library /CEEOL / - 17 документа;

3. В Karlsruher Virtueller Katalog /KVK / на KIT – 13 публикации;

4. В WorldCat OCLC – 6 публикации;

5. В Library of Congress – 1 документ;

6. В IDEAS – 3 документа;